

VĚCNÝ OBSAH.

ČÁST PRVÁ, VŠEOBECNÁ	1
I. Úvodem	3
Etapy vývoje lidského rozumu a skutečnost . .	3
Vláda předsudku	5
II. O příčinách vlády předsudku	6
Konservativnost lidské povahy	6
Zklamání v novotách	6
Vliv náboženské výchovy	7
Motiv nevědomosti. Zvyk	10
III. Kam zavádějí důsledky fanatických před-	
sudků	14
Skon filosofie Vaniniho	15
Smrt profesora Ramuse	15
Mučení Campanelly	16
M. J. Hus	18
J. A. Komenský	27
Lincoln Bacon Plinius	28
IV. Závěrek	34

*

ČAST DRUHÁ, SPECIÁLNÍ	37
I. Vývoj hvězdářských poznatků	39
Astronomie ve starověku	39
Otřesení důvěry ve staré nauky hvězdářské	41
Spor o protinožce	44
Mikuláš Koprník	46
Tycho de Brahe	50
Galileo Galilei	50
Giordano Bruno	53
Comme Ruggieri	55
Jan Marek Marci	56
Doppler	57
Keppler	58
Isak Newton	60
Hypothesa Kant-Laplaceova	61
Herschel a Plateau	63
O kometách, létavicích či povětroních	64
Závěr	65
II. Poznatky geografické	69
Předsudky a strach z nových zeměpisných objevů	69
Popírání kulatosti země	70
Průkazy kulatosti země	73
Měření poledníkového stupně v 9. stol.	74
Plavba Krištofa Kolumba	75
Balboa. Magellans a prvé obeplutí zeměkoule	78
Cortez. Hudson. Barends a jiní zemězpytci	79
Doslov	81

III. Osudy dopravnictví	83
A. Parovozba	83
Dějiny objevu prvního parostroje	83
Jakub Watt. Jos. Brožek. Jiří Stephenson	85
Pronásledování a vývoj parovozby	89
B. Paroplavba	90
Denis. Papin. Rob. Fulton. Jos. Ressler. Jonfroy	90
C. Aeronautika a aviatika	95
Vývoj vzduchoplavby	95
Šimon kouzelník. Lorenzo don Gusmao. Bratři Montgolfierové. Charles Zambecari	96
Moderní vzduchoplavba	99
IV. Vynálezy technické	101
Vynález sirek, svítiplynu, stearinových svíček	102
Vynález střelného prachu, broků	106
Vynález šicího stroje, psacích per	107
Pokroky v keramice	109
Mechanické zpracování látek oděvních	112
V. Pronásledování knihtisku a tiskové svo- body vůbec	116
Dějiny výroby papíru	117
Ničení rukopisných knih	119
Vynález knihtisku	120
Gutenberg. Estienne. Dolet	120
České tiskařství. Melantrich. Veleslavín	123
Pronásledování tiskařství a tiskové svobody	123

VI. Elektrotechnika	130
Úvod	130
L. Galvani. B. Franklin a Prokop Diviš	130
Bázeň před bleskem a starožidovská elektro- technika	133
Telegrafické stroje. Morse	135
Moderní telegrafie a telefonie bezdrátová a nej- novější vynálezy elektrotechnické	136
VII. Objevy fysikální	138
Důležitost fysikálních zákonů pro moderní ná- zor světový	138
Archimedes. Galileo. Toricelli. Viviani. Jansen. Lippershey. Mueller. Dalekohled a drobnohled	138
Querricke. Antonius de Dominis. Tomáš Alva Eđison	141
VIII. Lékařství	144
Názory na léčení a lékařská věda ve starověku	144
Středověké čarodějnictví a kouzelnictví	145
Soudy inkvisiční, vyslýchání a mučení pode- zřelých a nařčených	146
Morové náказы a jejich příčiny	155
Pronásledování židů	157
Jak dbali středověcí lidé čistoty	158
Motivy náboženských zákazů léčby	159
Církevní i prostonárodní prostředky léčivé	161
Zákaz ranhojičství a pitvání lidského těla. Mun- dius de Luzzi. Vesale. Simpson	166

Zákazy anaesthetik a prostředků narkotických.	
Eufasme. Macalyne	168
Jesenský. Harvey. Leuwenhoeck. Prettner. Jenner. Vivisekce	169
Moderní bakteriologie	170
Závěr	172
IX. Alchemisti a chemikové	173
Chemie starých Indů, Egyptanů, Řeků a Arabů.	
Empedokles. Geber	173
Alchemisté. Caetano de Ruggerio	177
Pražský dvůr cís. Rudolfa II.	178
V čem spočívaly alchemistické transmutace. Albertus Magnus	180
Iatrochemie. Paracelsus	183
Chemie vlastní. Stahl, Becher, Boyle, Leméry, Priestley, Lavoisier	183
Novodobá chemie	185
X. Botanika	188
Úvod	188
Manna starozákonní	188
Zázračný původ různých rostlin	189
O rozšíření tabáku	190
Brambory, kořalka, víno a pivo	194
Káva	198
Pověry o rostlinách	200
Camerarius. Linné. Alb. Magnus	200
Sirné deště	201

XI. Biologie a evolutionism	202
Názory starých přírodovědeckých nauk na život a jeho počátek	202
Plinius, Paracelsus, Van Helmout, škola Demo- kritova a Hippokratova. Erasistrates	202
Kollise nových přírodovědeckých názorů s ortho- doxní církví a jejími zástupci	203
Buffon. Wolff	203
Theorie samoplození. Harvey, Purkyně, Cuvier, Pasteur	206
Zkameněliny Beringer. Cuvier. Leyll. Lamarck. Darwin. Owen. Mendel	206
Jesuita Wassman a jeho prohlášení o theorii evoluční	210
 XII. Kulturní a sociální poměry soukromé i ve- řejné	212
Úvod	212
Předsudky a reforma sociální: Změny kroje a módy	213
Církev a státní zřízení: Papežský stát a sjedno- cená Italie	217
Robota tělesná a poroba duševní	218
Církev a škola	219
Rakouský školský zákon z r. 1869	219
Znění V. článku konkordátu z r. 1855	221
Jak vypadalo u nás školství za vlády kněžské .	222
Církev a školské vyučování ve Francii a Špa- nělich. Ferrer	230

Snahy pacifické: Války a souboje	231
Sociální rovnost před právem a zákonem a slo- vanské národnosti v Rakousku	242
Pohřbívání ohněm a jiné dobové požadavky so- ciální	245
XIII. Předsudky náboženské	247
Zjevené náboženství a poznaná pravda. Vznik a zánik náboženských kultů	247
Náboženská nesnášlivost	248
Peklo a čerti	250
Zastrašování bližícím se koncem světa	254
Báje o potopě	256
Jiné biblické údaje a moderní přírodověda. Zá- raky a kouzla	258
Mše, kostely a svátosti	265
Uctívání světců a jejich ostatků	269
Hříchy, odpustky a život posmrtný	275
Věrouka, morálka, ethika, dogmata a papežské výnosy	278
Cíle moderního náboženství	282
XIV. Doslov a závěrek	289

